

LA MALAVENTURA

El payet Romanones. — Ai busnó!... Pels meus mulés que aquesta xaveia et pronostica una mala fi.

situació del senyor Dato esdevindria formidablement fortia. Per damunt d'En Maura i d'En Cambó, fets a miques, l'invicta senyor Dato resplendiria amb totes les clarors del poder i de la fama. Aleshores si que fóra un gran home d'Estat, com li deia l'altre dia, un poc prematurament, el diari francès *Le Matin*...

FULMEN

L'altra censura

LA situació dels periodistes no pot ésser més satisfactoria.

Quan amb la ploma a la mà, ens disposem a escriure (era necessari dir lo de la ploma a la mà) i repassem mentalment tots els temes, qüestions, problemes que ens interessen, ens trobem desseguida amb dues qüestions més greus que totes, que han de preocupar-nos més que totes, en aquell moment:

1.ª Què ens deixarà dir avui el senyor censor?

2.ª Què l'interessarà avui al senyor lleigidor?

Perquè, senyors, cal que ho diguem d'un cop, clara i resoltament.

Deixem apart, per un instant, deixem en pau a la censura militar.

Precisament no és d'ella mateixa, per si mateixa, de la que avui desitjo parlar, sinó d'una de les seves derivacions: Es a dir, derivació exactament parlant, tampoc se'n pot dir.

Malgrat tots els rigors de la censura, malgrat tots els mals que fa i que representa, malgrat totes les molesties que ens ocasiona als periodistes, no és lo més greu en aquests moments la censura militar, sinó la resignació amb que l'ha acollida la premsa espanyola, i sobre tot, per sobre de tot i amb més força que tot, l'altra censura: la de l'immenxa majoria de ciutadans espanyols que, sense cap interès per les coses públiques, per la substancialitat espiritual de la patria, per la renovació que arreu del món s'està operant, encara segueixen trobant-se tan bé en els moments actuals.

Es més difícil per als periodistes conscients escriure per a aquesta mena de gent, que el ludir el llàpiç raig del censor. Es més difícil no barallar-se amb ells, que escriure serenament coses que han d'ésser sotmeses a un censor, al cap i a la fi interessat en els afers de la patria.

Aquesta malura, aquesta altra mena de censura negativa, és la que cal desarrelar més aviat i per a sempre. Mentre en situacions i circumstancies com les presents, hi hagi una gran majoria de ciutadans que segueixin trobant-s'hi tan bé i per als quals, que existeixi la censura, no és cap dolor ni cap inquietut, no serà possible creure definitivament en la renovació espanyola.

La millor manera de treballar per a que no's repetixin aquestes situacions que fan viure a la premsa sota el jou de la censura oficial, és matar aquesta altra censura que, més que aquella, va directament contra l'intel·ligència.

MARCEL

“Non olet”

SN una correspondència de Buenos Aires hemos leido que, como resultado de la divisió de la herencia del millonario argentino Romaguera, le han tocado a la viuda de éste, trece millones, y a los obispos de Buenos Aires, Barcelona y Madrid, un millón, no sé si de pesos o de pesetas, a cada uno. Se ha de ser obispo más o menos *in partibus*, más o menos de las partes de los infieles, se ha de haber sido criada o querida de un gran ladrón, para que a uno le caigan estas gangas.

Recordarás la enorme polvareda que se levantó a raíz del deceso de Romaguera. Se hablaba de un fortunón de setenta u ochenta millones, el cual iba a pasar íntegro a manos de los citados obispos. Se enumeraban voluptuosamente los bienes que constituían la masa de la herencia: casas en la avenida

de los Campos Elíseos, de París; casas en la avenida de Mayo, de Buenos Aires; casas en el Paseo de Gracia, de Barcelona; casas en Madrid, en Montevideo, en Nueva York, en Italia, en Oriente, en todo el mundo. Fincas todas de primera, que valían un Potosí; inmuebles que producían rentas colosal sales.

Lo que no se nos decía era cómo aquel mortal afortunado había conseguido amasar tan inmenso caudal. Y esto era lo único importante, esto: la lección y el ejemplo que podíamos sacar de la vida del millonario los que no le habíamos de heredar. Si Romaguera había acumulado su capital con un trabajo honrado, era cuestión de imitarle. Si lo había hecho explotando hombres, violentando y robando a sus semejantes, había que maldecir su memoria y hacer pipí sobre sus cenizas.

A sus herederos poco parecía preocuparles el origen de la riqueza que les venía como lluvia del cielo. A mí me escamaban dos cosas: primero, que el testador legara a la Iglesia sus cuantiosos bienes, como si tuviera que hacerse perdonar algo, como si temiera la justicia de Dios y quisiera aplacarla restituyendo lo robado; segundo, el singular carácter del muerto. Romaguera era un millonario piojoso, un tacaño sórdido, un avaro aferrado a su dinero, asido a su bolsa de un modo inseparable. Romaguera

habitaba el peor cuarto de sus casas, vestía andrajosamente, no gastaba jabón para lavarse y comía peor que un perro. Su yantrar consistía en legumbres hervidas y en fruta que el mismo se iba a mercar a la plaza. Tan husma y tan usurero era, que su mujer tuvo que separarse de él porque la mataba de hambre y de necesidad.

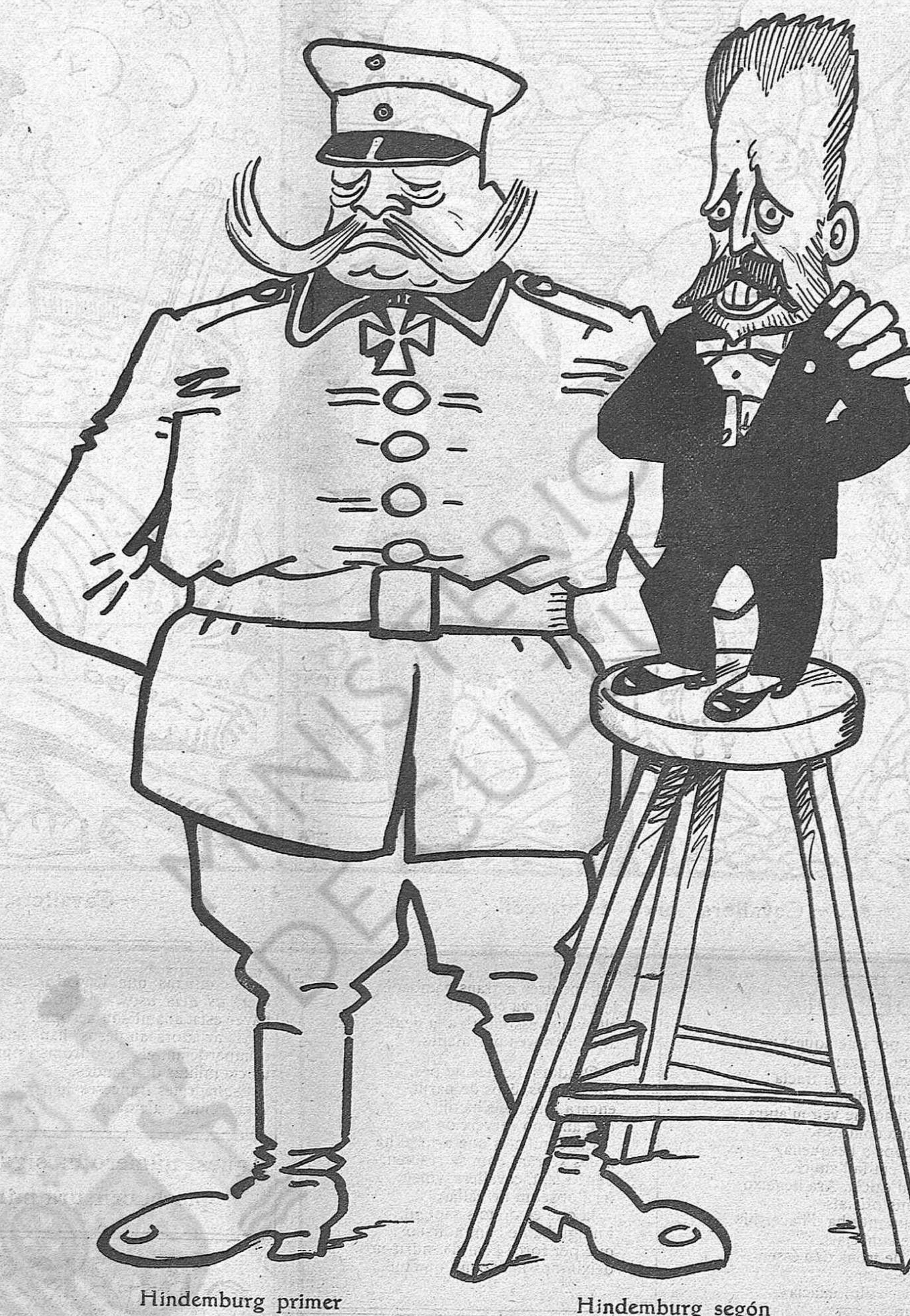
De lo mucho que se contaba al morir Romaguera, algo ha resultado falso. En primer lugar, la fortuna no es tan crecida como se afirmaba, aunque es probable que entre abogados, escribanos, liquidadores, etc. se haya fundido la mitad o más. Después, la Iglesia no ha resultado heredera única, como se dijo en un principio, sino que ha tenido que partir la presa con la viuda. Esta, al morir su marido, entabló pleito a los obispos herederos, y, temerosos los buenos prelados de que en las garras de los curiales se les quedara toda la lana de la oveja, propusieron un arbitraje. Maura y Lacierva redactaron el laudo que ha sido favorable a la viuda. Favorable al parecer, puesto que se susurra que se la ha obligado a disponer de los bienes que se le adjudican, a favor de los mencionados obispos.

Una cosa queda en el misterio, y es cómo hizo Romaguera su fortuna. Nosotros hemos preguntado por aquí a muchos sobre el particular y nadie ha sabido darnos razón. En Barcelona era poco conocido Ro-

maguera. En Buenos Aires tampoco sabían muchos que aquel vejete pringoso tuyiera tanta plata, fuera amo de tantos millones de pesos. Así que pocos se preocupaban de averiguar a qué negocios se dedicaba. Pero no hay nada que el diablo no sepa. Y el diablo nos ha hecho conocer a nosotros de un modo diabólico las fuentes turbias de donde proceden los millones del gran canalla Romaguera. La fortuna del Nabab argentino—no podemos asegurar que en su totalidad, pero sí en gran parte—la han fabricado miles de prostitutas con sus nalgas. Romaguera se dedicaba al tráfico internacional de mujeres, a transportar carne de placer de Europa a América. Y esto lo hacia sin dar la cara, por medio de agentes de ambos sexos que tenía en los principales mercados del globo. De este modo amontonó el platillo que ha legado a la Iglesia, y se hizo fabulosamente rico. ¿De qué otro modo podía ser? El origen de las corrientes de agua en las blancas nieves; el origen de los ríos de oro son los impuros fangos.

Ya lo sabe la Iglesia, ya lo saben los obispos. Las velas que con el dinero de Romaguera le enciendan a Dios, serán hijas de las que alumbraban los más inmundos ayuntamientos carnales. Los mantos que con ese oro le compren a la Virgen, estarán confeccionados con retazos de piel de cortesana. A. S.

Els homes de la força

Hindenburg primer

Hindenburg segon

"Todo es según el color..."

—Cavallers, això és el cel!

—Cavallers, això és un purgatori!

DEL DIA

Es raro!... per què aquest ximple que ahí, eixut i encarcarat, ni em mirava, avui em tracta amb tanta amabilitat?

Per què quan me veu m'atura, i em pregunta com estic, i em dona cops a l'esquena, i em mima i em fa l'amic...

Ah!... Ja hi caig!... Ara llegeixo en documents oficials que dins d'un mes ha d'haver-hi eleccions de concejals. Aquest cap de trons deu ésser aspirant a regidor i amb la seva «diplomacia» mira si fa un elector!...

A quins temps hem arribat, Verge de la Bonanova!... Les espelmes, no haveu vist quina classe de llum donen? Els bêcs de gas, no heu notat com, de mica en mica, es moren? Ja ho poden di a plena veu, ciutadans de Barcelona: som al sige de les llums, però ens quedem a les fosques.

Abans, el que volia fer fortuna instalava amb tot luxo una botiga de sêdes i velluts i teles cares, o montava una gran argenteria, amb els aparadors farcits de joies de brillants i rubins i perles fines. Avui, el que vol fer fortuna, posa una carboneria i, per poc que la sòrt el protegeixi, es retira en vuit dies.

Quanta necia xerramenta, per tota la terra hispana! Quanta retòrica vana i, a més de vana, dolenta!

No hi ha un sol home «eminent» que, per dar-nos llum i guia, no'n vingui set cops al dia dient-nos lo que ell «enten». «Jo entenc que cal obrà amb fino...» La realitat té exigències... El país... Les subsistencies... Jo considero... Jo opinio...»

I, mentres a grans gambades la tragedia va corrent, ells vinga assombrà a la gent amb les seves parrafades.

Oradors, homes de pes, consíguicos, caps de partit, encara ningú els ha dit que això no serveix de res?

Els conflictes que avui hi ha no és xerrant com se resolen; per lo tant, cavallers, volen fer l'obsequi de callà?

Ja que és de tots sapigut, i ningú ha de contradir-nos, que per força hem de morir-nos, deixin-nos morí amb quiètut!...

C. GUMÀ

DE LA GUERRA

FETS CONEGUTS DEL 28 DE SETEMBRE AL 4 DE OCTUBRE DE 1917

Per terra

Al front occidental, la nova batalla de Flandes ha permès als anglesos guanyar, a l'est d'Iprés, una altra faixa de terreny, de més d'un quilòmetre de profunditat, i fer uns 4.000 presoners.

Al front oriental, cap fet important.

Al front italià, els italians han realitzat una ofensiva parcial a la plana de Bainsizza, apoderant-se d'algunes posicions i fent uns 3.000 presoners.

A la Mesopotamia, gran victòria dels anglesos, els quals han ocupat la població de Ramadie, a 100 quilòmetres a l'oest de Bagdad, fent uns 4.000 presoners.

Per mar

Un torpedero rus s'ha enfonsat al mar Baltic, per efecte d'un torpeu o una mina.

Per l'aire

Avions austriacs han atacat el cobert d'un dirigible italià, el qual ha estat destruït.

S'han multiplicat aquesta setmana els raids sobre Londres, que han causat nombroses víctimes entre la població civil. Diuen el periòdics que el Govern anglès proposa pendre represàlies proporcionades sobre les ciutats alemanyes.

Es confirma que l'aviador francès Guyemer, as dels asos, va morir a Flandes, per haver estat abatut son aeroplà.

Els aviadors anglesos han estat activissims bombardejant els aerodroms i punts d'importància militar de Flandes.

Esquadretes francesos han bombardejat diverses ciutats alemanyes.

Aquest número ha sigut revisat per la censura militar

INTEL·LIGÈNCIA?
Solidaritat?
Coalició?
Aliança?

Com ne direm d'aquéix ajuntament que's prepara entre radicals i regionalistes, amb motiu de les pròximes eleccions?

Diguem-ne magarrufes que exigeixen les circumstàncies.

I anem a votar com un sol home.

Encara no s'ha nomenat alcalde de R. O. Em sembla que serà difícil, perquè a Barcelona no li dona la R. G.

Ja comença a Barcelona la febre electoral. I que n'hi haurà d'altres i baixes, millorries i recaigudes! Avui unes dècimes; demà menys; demà passat moltes més.

Es una epidèmia que hem de patir, sense el consol de donar la culpa a les aigües.

L'Escola de Nàutica de Barcelona, probablement haurà de plegar les seves funcions per falta de consignació en els presupostos.

Quina vergonya!... I tanta consignació com se destina per a altres escoles... de males costums!

Llegim moltes vegades en els diaris telegrammes que's refereixen a tasca realitzada pel Consell de Ministro i que duen aquest títol: «Notas de Fomento». Deu volgut dir de «Fomento... tot malbé».

A la Boqueria l'altre dia no hi hagué car ni s'acabà el peix.

Així no és això lo pitjor; sinó que, al pas que anem, aviat tot Barcelona serà Boqueria.

O Dinamarca, perquè el peix està podrit. (Vegi's Shakespeare, Hamlet.)

En Sánchez, ministre, parla moltes vegades de «los que no están conformes con la actuación de este Gobierno...»

Home! Digui Espanya i acabarà més aviat.

Moltes dones que anaven al seguici del Rosari de la Mercè, diuen mantellina blanca. Semblaven talment reines dels Jocs Florals. Només els faltava una cosa: ésser guapes.

Llegeixo:
«Los ministros van a reunir-se, el lunes en consejo grande».

Pobrets! Eells, tan minúsculs!...

El senyor Ullde ha demanat al Governador que li deixi fer un miting.

Es clar, deu tenir tantes coses al pap amb tan temps de no parlar...

Si no'l deixen desfogar el pobre noi reventa, el millor dia.

Veiem en les planes d'un dels nostres rotatis.

«El nuevo semanario católico de Olot, La Tradició Catalana, ha recibido una carta del diputado a Cortes y representante del partido integrista en el Congreso, en la cual da la siguiente nota política:

«Les felicito por su empresa, pues todo lo que sea propulsar el regionalismo tradicional y cristiano es meritorio; pero ese regionalismo no es el que palpitaba en la famosa Asamblea de parlamentarios, que siempre me pareció un desafío o algo peor.»

Això no és justícia. Nosaltres tot sovint intentem donar als nostres llegidors noves de la Assemblea... i els seixons censors sempre ens les taxen.

S'han confirmat els pronòstics que's feien al vell Palau de la Generalitat.

La Presidencia de la Diputació Provincial ha recaigut en la persona del senyor Vallés i Pujals.

Veritablement... ara és quan se veu que don Enric és insubstituible.

Impremta LA CAMPANA Y LA ESQUILA, carrer del Olm, número 8